

Svar på Høring 4-årig skole- og tilbudsstruktur, videregående opplæring i Agder fylkeskommune.

Ledelsen på Risør VGS og Tvedestrand VGS, og kommende ledergruppe på Østre Agder VGS har valgt å levere et felles svar på høring 4-årig skole- og tilbudsstruktur. Det er dette perspektivet som legges til grunn når vi uttaler oss som høringsinstans. Innspillet til høringsrunden tar utgangspunkt i Høringsdokumentet 4-årig skole- og tilbudsstruktur, videregående opplæring i Agder fylkeskommune 2026-2030.

Det er det skolefaglige perspektivet vi er bedt om å svare ut, og som er lagt til grunn i svaret.

Den kommende Østre Agder VGS kommer til å tilby de seks store utdanningsprogrammene med flest søkere: *studiespesialisering, idrettsfag, helse- og oppvekstfag, bygg- og anleggsteknikk, elektro og datateknologi og teknologi og industrifag*. Fagtilbudet til elevene og fagmiljøet for de ansatte er betydelig styrket etter sammenslåing og Østre Agder VGS blir et godt og robust tilbud til elevene i denne regionen.

I tillegg til de seks store utdanningsprogrammene vil Østre Agder VGS tilby de to programområdene *salg, service og reiseliv* og *naturbruk*. Samlingen av seks ulike yrkesfaglige utdanningsprogram på Østre Agder VGS vil være en styrke med tanke på å videreutvikle samarbeidet mellom utdanning og lokalt næringsliv.

Kort oppsummering av skoleledelsenes vurderinger og svar på høringen:

- Vi mener det er til elevens beste å endre inntaksregion slik at kommende Østre Agder VGS blir nærscole for elevene fra kommunene Åmli, Vegårshei, Risør, Gjerstad, Tvedestrand og østre del av Arendal. Denne inntaksregionen er kjent for ungdomsskolene og elevene i nærscoleområdet fra tidligere, vil styrke elevtilgangen til skolen og være til elevenes beste med tanke på kortest mulig reisevei.
- Vi mener at punkt 6.2 i høringsdokumentet ikke må være til hinder for etablering av hensiktsmessige øvingsarealer for Teknologi- og industrifag og Elektro og datateknologi i Tvedestrand, dersom det på sikt skulle bli en samlokalisering.
- Vi støtter vektleggingen av samarbeid med næringslivet, og at utdanningstilbud må speile behovene i arbeidslivet. Vi vil likevel peke på at det er uheldig dersom elevenes muligheter til å velge påbygg til generell studiekompetanse og at utdanningsprogrammet idrettsfag blir redusert.
- Vi kan ikke se at en flytting av vg2 anleggsgartner til Sam Eyde VGS er en styrking av fagmiljøet for elever og ansatte, men heller en svekkelse av fagmiljøet. Vi kan heller ikke se at rekrutteringsgrunnlaget blir bedre ved en flytting til Sam Eyde VGS, eller at en flytting av vg2 anleggsgartner vil føre til flere lærlinger og senere fagarbeidere til bransjen i østfylket. Generelt mener vi at flytting av tilbud fra Tvedestrand VGS til Sam Eyde VGS vil kunne være til hinder for utviklingen av et sterkt og relevant opplæringstilbud på kommende Østre Agder VGS.

- Vi støtter at det prinsipielt bør være færre skoler som tilbyr samme utdanningsprogram, men det er viktig at hver region har en skole som tilbyr de seks store utdanningsprogrammene med flest søkere. Elevenes reisevei til et utdanningstilbud er en viktig faktor i denne vurderingen for kommende Østre Agder VGS. Vi vil også understreke viktigheten av at Østre Agder VGS har tilstrekkelig bredde i tilbudet, slik at nærheten til arbeidsliv og bedrifter opprettholdes.
- Prinsipielt støtter vi at det bør tilstrebes at hver videregående skole har én samlet lokasjon. Ved sammenslåing av skoler bør det legges til rette for samlokalisering.

Innspill til kap. 5 Inntaksregioner og videregående skoler i Agder

Hovedutvalg for utdanning og folkehelse vedtok høsten 2024 å videreføre dagens inntaksmodell, modell 2 – nærskoleprinsippet. Fylkestinget vedtok senere i samme sak å opprette en utvidet inntaksregion i øst bestående av de 7 kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør der Arendal VGS, Sam Eyde VGS, Tvedestrand VGS og Risør VGS er nærskoler for elevene fra disse kommunene. Vi mener at dette ikke er til det beste for elevene.

Fylkestingets vedtak om en større inntaksregion har til en viss grad gitt «fritt skolevalg» for denne delen av Agder. Utfordringsbildet ligger i at kommende Østre Agder VGS vil oppleve en potensiell lekkasje fra alle utdanningsprogram mot både Sam Eyde VGS og Arendal VGS.

Vi har høsten 2025 sett at flere elever må reise lengre enn de hadde måtte gjort dersom tidligere inntaksregioner hadde blitt beholdt. Det er med bekymring vi ser at elever med lave inntakspoeng ofte må reise lengst. Det gir en økt risiko for at elever dropper ut av videregående opplæring.

Konklusjon: Vi mener det er til elevens beste å endre inntaksregion slik at kommende Østre Agder VGS blir nærskole for elevene fra kommunene Åmli, Vegårshei, Risør, Gjerstad, Tvedestrand og østre del av Arendal. Denne inntaksregionen er kjent for ungdomsskolene og elevene i nærskoleområdet fra tidligere, vil styrke elevtilgangen til skolen og innebære kortere reisevei for mange.

Innspill til kap. 6, avsnitt 6.2 Økonomi Bærekraft og effektiv ressursbruk

I punkt 6.2 står det bla. «*Dersom man investerer mye i bygg og faste strukturer nå, vil man få økonomiske utfordringer når elevtallet går ned og inntektene fra staten reduseres*»

Utfordringen ved en elevtallsnedgang slik beskrevet i høringsdokumentet blir å få nok elever til å opprettholde to lokasjoner med tilstrekkelig antall elever som grunnlag for et godt fag- og læringsmiljø for elevene.

Kommende Østre Agder VGS skal være et godt og attraktivt skoletilbud for elevene i kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør. Ved en samlokalisering vil det være behov for å investere i bygg.

Konklusjon: Vi mener at punkt 6.2 i høringsdokumentet ikke må være til hinder for etablering av hensiktsmessige øvingsarealer for Teknologi- og industrifag og Elektro og datateknologi i Tvedestrand dersom det blir en samlokalisering.

Innspill til kap. 6, avsnitt.6.3 Arbeidslivets behov

Vi støtter vektleggingen av samarbeid med næringslivet, og at utdanningstilbud må speile behovene i arbeidslivet. Nærheten til bransjer er avgjørende for å sikre relevans, rekruttering og gode overganger til læreplass og arbeidsliv. Vi vil fortsette å videreutvikle initiativ som styrker samspillet mellom utdanning og lokalt næringsliv.

Vi vil likevel peke på at det er uheldig dersom elevenes muligheter til å velge påbygg til generell studiekompetanse og utdanningsprogrammet idrettsfag blir redusert. Målet med videregående opplæring er også å kvalifisere til høyere utdanning. Dersom målet er at flest mulig skal fullføre og bestå videregående opplæring, må det være valgmuligheter og flere veier for å nå dette målet, også innenfor det studieforberedende løpet.

Idrettsfag er gjennom flere år nevnt som et utdanningsprogram der tilbudet bør reduseres. Utdanningsprogrammet gir elevene som ønsker generell studiekompetanse en valgmulighet, og det utdanner ungdommer som med sin idretts- og lederkompetanse kan være en ressurs i lokalsamfunnet.

Studiespesialiserende utdanningsprogram passer ikke for alle og vi mener det er uheldig å begrense elevenes valgmuligheter til å oppnå generell studiekompetanse.

Konklusjon: Bortfall av valgmulighetene for elever til å oppnå generell studiekompetanse er uheldig og kan redusere andelen elever som fullfører og består videregående skole.

Innspill til kap. 6, avsnitt 6.4 Søkertallshistorikk og oppfylingsgrad

Ett av flere tilbud som nevnes med vedvarende lave søkertall og oppfylingsgrad er naturbruk Vg2/Vg3 på Tvedestrand videregående skole der konsekvensen kan være at tilbudet ikke tilbys eller samlokaliseres.

For å opprettholde et godt tilbud og et sterkt fagmiljø på naturbruk mener vi at vg1, vg2 og Vg3 må ses i sammenheng. Det vil bli en forringelse av fagmiljøet og et dårligere tilbud til elevene dersom dagens Vg2- og Vg3- tilbud ikke tilbys ved kommende Østre Agder VGS.

Innspill til kap. 7 Tiltak som vurderes i perioden 2026-2030

«For region Øst foreslås det å flytte utdanningstilbudet Vg2 anleggsgartner til Sam Eyde videregående skole for å styrke fagmiljøet for elever og ansatte.»

Læreplanen for anleggsgartnerfaget handler om å bygge utendørsanlegg som legger til rette for utendørsaktiviteter. Programfagene handler om å vedlikeholde utendørsanlegg, sikre vekstvilkår og forebygge skader på grøntanlegg. I fagmiljøet jobbes det etter en fordeling der 50 prosent av temaene det jobbes med handler om drift- og vedlikehold av grøntanlegg, beplantning og artskunnskap («grønt») og 50 prosent av temaene handler om belegningsstein og mur («grått»). Går en nøyere inn i læreplanen ser en at det er flere kompetansemål som handler om det «grønne» enn om det «grå». Samlokalisering med Vg1 og Vg2 naturbruk og Vg1 bygg- og anleggsteknikk gir elever og ansatte et godt fagmiljø. Vi kan ikke se at det automatisk er en styrke for fagmiljøet å flytte dette utdanningsprogrammet til en skole som tilbyr Vg1 bygg- og anleggsteknikk og Vg2 anleggsmaskin.

Konklusjon: Vi kan ikke se at dette er en styrking, men heller en svekkelse av fagmiljøet.

Av høringsdokumentet forstår vi det slik at en flytting vil øke antall søkere til Vg2 anleggsgartner.

Kommende Østre Agder VGS har et rekrutteringsgrunnlag til Vg2 anleggsgartner fra 5 Vg1-klasser (3 klasser Vg1 BAT og 2 klasser Vg1 NA). Sam Eyde VGS sitt rekrutteringsgrunnlag er 5 klasser Vg1 BAT.

Konklusjon: Vi kan heller ikke se at rekrutteringsgrunnlaget blir bedre ved en flytting til Sam Eyde VGS.

Tilbakemeldinger fra bransjen i østfylket har i flere år vært at det er stort behov for lærlinger. Vår erfaring er at det er vanskelig for bransjen i østfylket å ta imot elever i yrkesfaglig fordypning når vi har klasser på mer enn 7-8 elever. Den samme erfaringen har vi når det gjelder læreplass til elevene.

Konklusjon: Vi ser ikke at en flytting av Vg2 anleggsgartner vil føre til flere lærlinger og senere fagarbeidere til bransjen i østfylket.

Andre forhold: Skolens fasiliteter med innendørs hall tilpasset Vg2 anleggsgartner, drivhus i tilknytning til skolen og gårdsbruket på Holt gjør at forholdene for utdanningsprogrammet er helt optimalt. En flytting, vil dersom en skal tilby de samme fasilitetene til elever og lærere, kreve store investeringer ved Sam Eyde VGS.

Generelt mener vi at flytting av tilbud fra kommende Østre Agder VGS til Sam Eyde VGS vil kunne være til hinder for utviklingen av et sterkt og relevant opplæringstilbud på kommende Østre Agder VGS.

«For region Øst foreslås det å ikke tilby vg2 treteknikk og samlokalisere dette tilbudet på Tangen vgs.»

Vg2 treteknikk har vært et søkbart tilbud ved Tvedestrand VGS i to år. Tilbudet ble opprettet etter ønske fra bransjen, men vi ser at det er vanskelig å rekruttere elever til å velge dette faget. Bransjen og skolen har flere ganger hatt besøk fra bedrifter i regionen, men det har dessverre ikke gitt resultater så langt. Det er viktig at vi støtter bransjen og gir alle elevene i Vg1 bygg- og anleggsteknikk opplæring i emner som hører til treteknikk. Med det håper vi at noen elever velger Vg2 treteknikk. Dersom bransjen ønsker, er det mulig for interesserte elever å gå et 1+3 løp. Vi vil likevel peke på at et søkbart tilbud bør opprettholdes mer enn to år før det konkluderes med at tilbudet flyttes/tas bort.

Innspill til kap. 7 avsnitt 7.5 Prinsipper for vurdering av skole- og tilbudsstruktur

Vi støtter i all hovedsak prinsipper for vurdering av skole- og tilbudsstruktur, men har noen kommentarer og innspill.

7.5.1 Skolestørrelse og fordeling av programområder og sammensetning av elevgrupper

- Minimum størrelse på skoler: Videregående skoler bør som hovedregel ha minst 300 elever for å sikre et godt faglig og sosialt miljø, samt effektiv ressursbruk.
Kommentar: Vi støtter dette
- Kombinerte skoler: Det skal legges til rette for skoler som tilbyr både studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram, slik at elever med ulike interesser og ferdigheter møtes i et felles læringsmiljø.
Kommentar: Vi støtter dette
- Tilbud innen studiespesialisering: Skoler som tilbyr studiespesialiserende utdanningsprogram bør ha minst tre paralleller (klasser på samme trinn) for å sikre bredde og valgmuligheter i fagtilbudet.
Kommentar: Vi støtter at det ideelle er minst tre paralleller, men det er viktig at tilbudet opprettholdes som et søkbart tilbud for elevene selv om det ikke er søkere til mer enn to paralleller.
- Tilpasning til elevtall: Antall klasser og paralleller ved hver skole skal reduseres der elevtallsutviklingen tilsier det. Halve klasser skal kun brukes når det er nødvendig for å gi elever skoleplass, eller når det er relevant for tilgang på læreplasser.
Kommentar: I «smale» utdanningsprogram der søkertallene varierer mye fra år til år er det viktig at det er mulighet for å starte utdanningstilbudet med halve klasser. For kommende Østre Agder vgs er dette en aktuell problemstilling for flere fag, f.eks. Vg2 landbruk og gartneri, Vg2 anleggsgartner og Vg2 hest- og dyrefag, Vg2 industriteknologi og Vg2 salg og reiseliv.
- Konsentrasjon av utdanningsprogram: Det bør være færre skoler som tilbyr samme utdanningsprogram, for å samle fagmiljøer og sikre kvalitet i opplæringen og stabilitet i utdanningstilbudet.
Kommentar: Det bør sikres at det i hver region er en skole som tilbyr de seks store utdanningsprogrammene med flest søkere. Utdanningsprogram bør fordeles

slik at en unngår unødvendig konkurranse mellom Østre Agder VGS og Sam Eyde VGS. Vi vil understreke viktigheten av at Østre Agder VGS har tilstrekkelig bredde i tilbudet, slik at nærheten til arbeidsliv og bedrifter opprettholdes. Elevens reisevei til et utdanningstilbud er en viktig faktor i denne vurderingen for kommende Østre Agder VGS.

- Alternativ til yrkesfag med påbygg: Det skal legges til rette for at elever som planlegger å ta påbygg etter yrkesfag, heller kan velge et studieforberevende løp fra starten av.

Kommentar: Vi støtter vektleggingen av samarbeid med næringslivet, og at utdanningstilbud må speile behovene i arbeidslivet. Nærheten til bransjer er avgjørende for å sikre relevans, rekruttering og gode overganger til læreplass og arbeidsliv. Vi vil fortsette å videreutvikle initiativ som styrker samspillet mellom utdanning og lokalt næringsliv.

Vi vil peke på at det er uheldig dersom elevenes muligheter til å velge påbygg til generell studiekompetanse og utdanningsprogrammet idrettsfag blir redusert. Målet med videregående opplæring er også å kvalifisere til høyere utdanning. Dersom målet er at flest mulig skal fullføre og bestå videregående opplæring må det være valgmuligheter og flere veier for å nå dette målet, også innenfor det studieforberevende løpet.

Idrettsfag er gjennom flere år nevnt som et utdanningsprogram der tilbudet bør reduseres. Utdanningsprogrammet gir elevene som ønsker generell studiekompetanse en valgmulighet, og det utdanner ungdommer som med sin idretts- og lederkompetanse kan være en ressurs i lokalsamfunnet.

Studiespesialiserende utdanningsprogram passer ikke for alle og vi mener det er uheldig å begrense elevenes valgmuligheter til å oppnå generell studiekompetanse. Bortfall av valgmulighetene for elever til å oppnå generell studiekompetanse er uheldig og kan redusere andelen elever som fullfører og består videregående skole.

- Reduksjon i yrkesfag med studiekompetanse: Antall klasser innen yrkesfaglige løp med studiekompetanse skal reduseres, og det skal vurderes om hele dette tilbudet bør fases ut på sikt.

Kommentar: Vi mener at det er uheldig at denne valgmuligheten ikke tilbys i denne regionen når det fortsatt er et mulig valg for elevene i Kristiansandsregionen. Dette er et svært populært tilbud med svært gode gjennomføringstall.

- Krav til søkertall: Det skal vurderes hvor mange primærsøkere et utdanningstilbud må ha for at det skal opprettes eller videreføres.

Kommentar: Vi støtter dette.

- Større elevgrupper i enkelte fag: Det skal vurderes å øke antall elever i grupper innen yrkesfag, yrkesfag med studiekompetanse og kombinasjonsklasser, der det er faglig og praktisk forsvarlig.
Kommentar: En konkret utfordring med større elevgrupper på mange yrkesfag er at verksteder og arbeidsstasjoner er dimensjonert for 15 elever. Vi mener at det særlig på yrkesfag er behov for tett oppfølging av elevene. En økning i antall elever i enkelte fag kan gå på bekostning av kvaliteten i opplæringen.

7.5.2 Fagmiljø for elever og ansatte

- Styrking av fagmiljøer: Fagtilbud og fagmiljøer bør samles på færre skoler for å sikre høy kvalitet, faglig bredde og robuste læringsmiljøer.
Kommentar: Vi støtter dette.
- Tilpasning til arbeidslivets behov: Utdanningstilbudet skal dimensjoneres i tråd med behovene i arbeidslivet, slik at elevene får relevant kompetanse og gode jobbmuligheter etter endt utdanning.
Kommentar: Vi støtter dette.
- Bredde i alle regioner: Alle regioner bør tilby et mangfold av utdanningsprogram, slik at elever over hele fylket får tilgang til ulike fagretninger uten å måtte flytte langt.
Kommentar: Vi støtter dette
- Unngå intern konkurranse: Utdanningsprogrammene bør fordeles mellom skolene i samme region på en måte som hindrer unødvendig konkurranse, og som bidrar til et helhetlig og koordinert tilbud.
Kommentar: Dersom dagens inntaksregion opprettholdes vil elevene med lavest inntakspoeng få lengst reisevei. Dette må det tas hensyn til ved fordeling av utdanningsprogram.

7.5.3 Geografisk lokalisering

- Elever på Vg1 bør kunne bo hjemme
Kommentar: Vi støtter dette
- Det bør legges til rette for gode kollektive løsninger innen skoleskyss
Kommentar: Vi er i utgangspunktet enig i dette punktet, men erfarer at de kollektive løsningene innen skoleskyss ikke er gode nok for elever i østre del av Agder.

7.5.4 Areal og skolebygg

- Én lokalisering pr. skole: Det bør tilstrebes at hver videregående skole har én samlet lokasjon. Ved sammenslåing av skoler bør det legges til rette for samlokalisering.
Kommentar: Prinsipielt støtter vi at det bør tilstrebes at hver videregående skole har én samlet lokasjon. Ved sammenslåing av skoler bør det legges til rette for samlokalisering.

- Eierskap og leieforhold: Skolebygg bør eies av fylkeskommunen, mens kroppsøvings- og idrettslokaler helst bør leies fra vertskommunen, der det er hensiktsmessig.
Kommentar: Vi støtter dette
- Funksjonelle skolebygg: Skoleanleggene bør være godt tilpasset pedagogiske behov, med en tydelig sammenheng mellom undervisningsformer og byggenes utforming.
Kommentar: Vi støtter dette
- Fleksibilitet i byggene: Skolene bør være fleksible og kunne tilpasses endringer i elevtall og fagtilbud over tid.
Kommentar: Vi støtter dette
- Vurdering av antall skoler og studiesteder: Det bør gjøres en helhetlig vurdering av hvor mange skoler og studiesteder som er nødvendig for å sikre et bærekraftig og kvalitativt godt tilbud.
Kommentar: Vi støtter dette